

ΓΑΜΗΛΙΟ ΔΩΡΟ ΜΕ... ΣΗΜΑΣΙΑ

[Με τὴν εὐκαιρία τοῦ 2014 ὡς Διεθνoῦς Ἔτους τῆς Οἰκογένειας, θελήσαμε νὰ προβάλλουμε στοὺς ἀναγνῶστες τοῦ ἱστότοπου τῆς Ἐπιτροπῆς μας *μία ἰδέα* πὸ μπορεῖ νὰ διευκολύνει ὡς πρόταση στὴν ἐπιλογή ἑνὸς δῶρου γάμου. Κανεὶς ἔχει ὅλη τὴν ἀνεση χρόνου μπροστὰ του γιὰ νὰ σκεφθεῖ τὸ εἶδος τοῦ δῶρου του πρὸς μελλονύμφους, ὅταν μὲ τὸ καλὸ στὴν πασχάλιο περίοδο θὰ εὐλογοῦνται καὶ πάλι οἱ γαμήλιες ἐνώσεις στὴν Ἐκκλησία μας. *Ἐπιλέξαμε τὴ δημιουργία καὶ τὸ σχόλιο σ' αὐτὴν τοῦ κ. Εὐσταθίου Γιαννῆ*, γιὰ νὰ «εἰκονογραφήσουμε» τὴν πιὸ πάνω ἰδέα. Ἄλλωστε μιὰ εἰκόνα, καὶ στὴ συγκεκριμένη περίπτωση μιὰ Εἰκόνα, εἶναι χίλιες λέξεις!

Ἀλέξανδρος Μ. Σταυρόπουλος]

Ἡ παρούσα εἰκονογραφικὴ σύνθεση, ἀποτελεῖ γαμήλιο δῶρο σὲ ἓνα φιλικὸ ζευγάρι, ὁ σύζυγος τοῦ ὁποῖου γιορτάζει τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ ἡ σύζυγος τὰ Χριστούγεννα. Ἡ σκέψη ἦταν νὰ προσφερθεῖ μιὰ Εἰκόνα, ἡ ὁποία νὰ συνδυάζει ἀμφότερες τὶς παραστάσεις τῶν ὀνομαστικῶν ἐορτῶν τοῦ ζευγαριοῦ. Ἔτσι ὀδηγηθήκαμε στὴ προκείμενη σύνθεση, μὲ τὸν ἔφιππο Ἅγιο Γεώργιο πρὸ τοῦ σπηλαίου τῆς φάτνης, ὄχι φυσικὰ ὡς δρακοντοκτόνο, ἀλλὰ ὡς προσκυνητὴ φέροντα, δίκην ἔφιππου Μάγου, τὸ δῶρο του στὸν νεογέννητο Χριστό.

Ἡ ὅλη ἰδέα ἔχει τὴν προῖστορία της, τὴν ὁποία ὁ Καθηγητὴς Ἀλέξανδρος Μ. Σταυρόπουλος ἔχει δημοσιεύσει στὸ περιοδικὸ «Ἐφημέριος» (τεῦχος Σεπτεμβρίου 2004 σ. 8-10, μὲ τίτλο «Δέηση»), ἀπὸ ὅπου ἀντιγράφω τὰ οὐσιώδη:

«Τὰ τελευταῖα χρόνια πολλές φορές ἔχουμε βγεῖ ἐγὼ καὶ ἡ γυναίκα μου ἀπὸ τὴ δύσκολη θέση τῆς ἐπιλογῆς ἐνὸς δώρου γάμου μὲ μία συνήθεια νὰ δωρίζουμε, παραγγέλοντας σὲ φίλο ἀγιογράφο, μία εἰκόνα ποὺ νὰ παριστάνει τὸν ἅγιον καὶ τὴν ἁγία τῶν ὁποίων φέρουν τὰ ὀνόματα οἱ μελλόνυμφοι. Γνωρίζουμε πολὺ καλὰ τὴν συμβολὴ τῶν ἁγίων στὴν διαποίμανση τῆς Ἐκκλησίας. Πολὺ περισσότερο στὴν προσωπικὴ ζωὴ τῶν νέων ποὺ εἰσέρχονται εἰς γάμου κοινωνίαν, στὴν μικρὴ ἐκκλησία. Οἱ ἅγιοι μαζί μὲ τὸν φύλακα ἄγγελο, ποὺ ἡ Ἀκολουθία τοῦ γάμου τὸν θέλει νὰ προπορεύεται στὴν ὁδὸ τῶν νεονύμφων, εἶναι οἱ παραστάτες τους, ἀληθινοὶ βοηθοὶ στὸν δρόμο τῆς συζυγίας.

Ἡ ἰδέα δὲν ἦταν δική μας. Ἔχει τὴν ἱστορία της ἐδῶ καὶ πάνω ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια. Ὁ ἀδελφὸς τῆς γιαγιάς μου ἀπὸ τὴ μητέρα μου, ἀγιορείτης μοναχὸς σὲ κάθισμα τῆς Μονῆς Ἰβήρων, σκέφθηκε νὰ παραγγεῖλει γιὰ δῶρο γάμου τῆς ἀδελφῆς του μὲ τὸν γαμπρό του μία εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, τὴν ὁποία καὶ τοὺς προσέφερε τὴν ἡμέρα ποὺ παντρεύτηκαν. Σήμερα ἡ εἰκόνα αὐτὴ κατέχει ζηλευτὴ θέση στὸ οἰκογενειακὸ εἰκονοστάσιο. Ἡ ἰδέα, λοιπὸν, τοῦ μοναχοῦ Ἰωακείμ μὲ συνεῖχε ἀπὸ τότε ποὺ ἄρχισα νὰ ἀσχολοῦμαι μὲ τὴν ποιμαντικὴ τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας.

Ἐτσι συζητώντας μὲ τὸν φίλο ἀγιογράφο, Σύμβουλο Θεολόγων καὶ διδάκτορα Παιδαγωγικῶν κ. Στάθη Γιαννῆ, καταλήξαμε ὅτι ἦταν κάτι θεολογικὰ ὀρθὸ καὶ οἰκοδομητικὸ γιὰ τὰ νέα παιδιά νὰ ἔχουν στὸ εἰκονοστάσιό τους τὴν εἰκόνα τῶν ἁγίων τους. Ἐπειδὴ μάλιστα ἡ Ποιμαντικὴ πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς πραγματικὲς ἀνάγκες τῶν πιστῶν καὶ ἡ εἰκόνα συνιστᾷ ἓνα «σκεῦος διποιμάνσεως» μπορεῖ νὰ προσφέρει τὴν ἐξ ὕψους παρηγορίαν ὅχι ὡς κάτι τὸ ἀπόμακρο ἀλλ' ὡς κάτι τὸ πολὺ κοντινὸ καὶ χειροπιαστὸ, ὡς ἓνα ἀπτό σημάδι τοῦ «παραμυθητικοῦ ρεαλισμοῦ» κατὰ Γεώργιον Κόρδην, ποὺ ὑλοποιεῖ ἡ ὀρθόδοξη εἰκονογραφία. Οἱ ἅγιοι, λοιπὸν, δέχονται τὶς προσευχὲς τῶν συζύγων καὶ τὶς μεταφέρουν στὸν μόνον νυμφαγωγό, ποὺ εἶναι «ὁ τοῦ μυστικοῦ καὶ ἀχράντου γάμου ἱερουργὸς καὶ τοῦ σωματικοῦ νομοθέτης», δεόμενοι καὶ αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους γιὰ τὴν εὐδωσὴ τοῦ γάμου».

Ἡ ὑλοποίηση τῆς ἰδέας καλύπτεται πλήρως, φρονῶ, ἀπὸ τοῦ μεγάλου θεολογικοῦ βάθους ἀντίληψη τοῦ λεγομένου «εἰκονογραφικοῦ

χρόνου» -αντίστοιχη εκείνης του «λειτουργικού χρόνου». Σύμφωνα με την αντίληψη αυτή, ή ὀρθόδοξη εἰκονογραφία ἀπεικονίζει τὰ γεγονότα καὶ τὰ πρόσωπα τῆς θείας Οἰκονομίας ὑπέρχονα· σὲ μιὰ διάσταση δηλαδή, ἢ ὁποία ὑπερβαίνει τὸ συμβατικὸ ἱστορικὸ χρόνο καὶ εἰσάγει στὴ λειτουργικὴ-ἐσχατολογικὴ παρουσία, ὅπου «χρόνος καὶ φύσις καινοτομοῦνται». Μὲ τὴν εὐκαιρία ποὺ ὁ ὀρθόδοξος ἀγιογράφος μεταμορφώνει τὸ χῶρο καὶ ὑπερβαίνει ἐσχατολογικὰ τὴν ἐνδοκοσμικότητα, μὲ τὴν ἴδια εὐχέρεια μεταμορφώνει καὶ τὸ χρόνο, θραύοντας τὴ φυσικὴ ἀκαμψία του, καὶ ὑποτάσσοντας κι αὐτὸν στὸν Ἀγιοπνευματικὸ νόμο τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως γράφει ὁ π. Βασίλειος Γοντικάκης, στὸ χῶρο τῆς Εἰκόνας «ἡ ἱστορία ἐρμηνεύεται διαφορετικά: δὲν εἶναι τὰ γεγονότα τῆς θείας Οἰκονομίας περασμένα καὶ κλειστά, ἀλλὰ παρόντα καὶ ἐναργῆ... Στὴν Εἰκόνα δὲν ἔχουμε μιὰ σὺδέτερη ἱστορικὴ πιστότητα, ἀλλὰ μιὰ δυναμικὴ λειτουργικὴ μεταστοιχείωση. Στὴν εἰκονογραφία τὰ γεγονότα τῆς Σωτηρίας δὲν ἐρμηνεύονται ἱστορικῶς, ἀλλὰ μυσταγωγοῦνται καὶ ἐνσωματώνονται λειτουργικῶς: Ἀλληλοπεριχωροῦνται. Γίνονται μαρτυρία τῆς «ἄλλης βιοτῆς» (Κανὼν Ἀναστάσεως), ποὺ διέρρηξε τοὺς ὅρους τῆς φθορᾶς. Μᾶς καλοῦν πρὸς ἐστίασιν πνευματικὴν. Τώρα, ἐδῶ... δὲν ὑπάρχει γιὰ τὸν κόσμο τῆς Εἰκόνας ἡ παρέλευση τοῦ χρόνου. Δὲν ἐκφράζεται ὁ κατακερματισμὸς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἀλλὰ ἡ ἐνοποιούσα δύναμη τῆς Λειτουργίας».

Μὲ τὴν ἔννοια αὐτή, ἢ ὀρθόδοξη Εἰκόνα, «δὲ σοῦ δημιουργεῖ ρομαντικὸς ἀντικατοπτρισμὸς καὶ ἀπάτες τοῦ τότε καὶ τοῦ ἐκεῖ. Δὲ σοῦ προκαλεῖ συγκίνηση ἀνθρωπίνων ἀναμνήσεων παρωχημένων ἐποχῶν, γεγονότων ἢ πολιτισμῶν. Ἡ Εἰκόνα εἶναι παρουσία ζωηφόρος. Σὲ φέρνει μπροστὰ στὴ διαφάνεια τῆς μεταμορφωμένης ἱστορίας καὶ ὕλης: Μέσα στὸ γάμο τοῦ κτιστοῦ καὶ τοῦ ἀκτίστου».

Ὁ χρόνος ὑπερβαίνεται. Ἔτσι, σὲ μιὰ Εἰκόνα μπορεῖ νὰ εἰκονίζεται ἓνα πρόσωπο, τὸ ὁποῖο ἱστορικὰ δὲν ἦταν παρὸν στὴ συγκεκριμένη στιγμή ποὺ ἱστορεῖ ἡ Εἰκόνα· ἢ στὴν ἴδια Εἰκόνα νὰ εἰκονίζονται γεγονότα, ποὺ ἔλαβαν χώρα σὲ διαφορετικὲς χρονικὲς στιγμὲς. Ὁ εἰκονογραφικὸς χρόνος, συνεπῶς, βιώνεται ὑπερχρόνως, στὰ πλαίσια μιᾶς λειτουργικῆς ἐνοειδοῦς παρουσίας.

Δρ. Εὐστάθιος Γιαννῆς